

Συμβουλές σχετικά με τη θεωρία της τέχνης και τις τεχνικές παρουσίασης

Σκοπός

Ο κύριος στόχος αυτού του πρακτικού φύλλου είναι να βοηθήσει με όλους τους δυνατούς τρόπους στην εισαγωγή της θεωρίας της τέχνης και των κινήσεων στους μαθητές με SLD. Θα παρουσιάσει τρόπους και τεχνικές προς χρήση από τους εκπαιδευτικούς για να τους υποστηρίξει στις διδακτικές τους προσπάθειες.

Σε αυτό το πρακτικό φύλλο, θα:

- ✓ Καταλάβετε τι είναι η τέχνη.
- ✓ Παρουσιάσετε τα κυριότερα καλλιτεχνικά κινήματα
- ✓ Τεχνικές που μπορείτε να χρησιμοποιήσετε στα εργαστήρια

Θα χρειαστείτε:

- ✓ Χαρτί ή ψηφιακά μέσα για την τήρηση σημειώσεων
- ✓ Συσκευή με πρόσβαση στο διαδίκτυο για αναζήτηση και αποθήκευση πληροφοριών

Προκλήσεις και ζητήματα

Επειδή η τέχνη, σε όλες τις μορφές της, είναι υποκειμενική, οι μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες δεν θα πιεστούν να κάνουν πράγματα ακριβώς όπως όλοι οι άλλοι. Εκτός από το να προσφέρει ώθηση στην αυτοεκτίμηση, η τέχνη βοηθά τους μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες, όπως η δυσλεξία, η ΔΕΠΥ και οι αισθητηριακές διαταραχές, να επικοινωνούν πιο αποτελεσματικά και να

εκφράζουν τις σκέψεις και τα συναισθήματα με τρόπο που να έχει νόημα για αυτούς, σύμφωνα με το PBS.org.

Η τέχνη χρησιμοποιείται από την αυγή του ανθρώπου για να βοηθήσει τους ανθρώπους να μεταφέρουν ιδέες. Και μπορεί να κάνει το ίδιο και σήμερα για ένα παιδί με μαθησιακές δυσκολίες.

Το αίσθημα της αυτοεκτίμησης - η γνώση ότι μπορείς να κάνεις κάτι - αποτελεί κρίσιμο μέρος της μαθησιακής διαδικασίας. Οι μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες συχνά καταλήγουν να πιστεύουν ότι είναι ανίκανοι να μάθουν εξαιτίας των συνεχών δυσκολιών τους στο σχολείο. Ένα πινέλο, ένα κοστούμι, ένα τύμπανο ή ένα χαρτί, ένα ψαλίδι και μια κόλλα μπορούν να αποτελέσουν νέα εργαλεία αυτοέκφρασης που ενισχύουν την αυτοπεποίθηση, ενώ παράλληλα παρέχουν ευκαιρίες για μάθηση και εξάσκηση.

Το σχέδιο και η ζωγραφική ενισχύουν τις κινητικές δεξιότητες και μπορούν επίσης να αποτελέσουν έναν τρόπο εκμάθησης σχημάτων, αντιθέσεων, ορίων, χωρικών σχέσεων, μεγέθους και άλλων μαθηματικών εννοιών.

Η μουσική διδάσκει στους μαθητές τον ρυθμό, τον ήχο και το ύψος. Η χρήση επαναλαμβανόμενων τραγουδιών για την εκμάθηση ακαδημαϊκών γεγονότων (όπως το τραγούδι της αλφαβήτου ή οι πίνακες πολλαπλασιασμού) μπορεί να κάνει την εμπειρία της μάθησης πιο εύκολη και πιο διασκεδαστική.

Ο χορός παρέχει στους μαθητές έναν κοινωνικό τρόπο να μάθουν για την αλληλουχία, τον ρυθμό και την τήρηση οδηγιών. Ενώ αναπτύσσουν τον συντονισμό και τον κινητικό έλεγχο, οι μαθητές μπορούν επίσης να μάθουν να μετρούν και να κατευθύνουν, γεγονός που μπορεί να ενισχύσει τις έννοιες της ανάγνωσης και της γραφής - όπως η κατανόηση της διαφοράς μεταξύ γραμμάτων που μοιάζουν μεταξύ τους (όπως p/b/d/q) και η διάκριση του αριστερού από το δεξί.

Η παράσταση θεατρικών έργων είναι μια ευκαιρία για τους μαθητές να εντυπώσουν σε ένα θέμα και να μάθουν γι' αυτό με έναν βαθύ και προσωπικό τρόπο. Η αναπαράσταση ιστορικών ή λογοτεχνικών προσώπων και

γεγονότων δίνει στους μαθητές την αίσθηση της ιδιοκτησίας για όσα έχουν μάθει, επιτρέποντάς τους να αποκτήσουν βαθύτερη εκτίμηση του θέματος. Οι χειροτεχνίες προσφέρουν στους μαθητές την ευκαιρία να εκφραστούν με δισδιάστατους και τρισδιάστατους τρόπους. Οι μαθητές μπορούν να αναπτύξουν ζωτικές δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων χωρίς να χρειάζεται να βασίζονται σε τομείς έκφρασης που μπορεί να είναι πιο δύσκολοι.

Προσαρμογή

Η πρόσφατη έρευνα στις εικαστικές τέχνες έχει οδηγήσει στην ανάπτυξη μιας σειράς μεθόδων για την αξιολόγηση της μάθησης των μαθητών. Θεωρητικά βασισμένα στις γνωστικές αντιλήψεις για τη μάθηση, τα συστήματα αξιολόγησης έχουν εφαρμοστεί στην πράξη.

Οι εικαστικές τέχνες μπορούν να θεωρηθούν ως ένα αυτοτελές σύστημα επικοινωνίας. Το σχέδιο είναι κεντρικό στοιχείο της γλώσσας της τέχνης. Η δημιουργία σημάτων είναι μια από τις πρώτες εξωτερικές παρουσιάσεις που κάνουν τα περισσότερα μικρά παιδιά. Ο μαθητής που αναπτύσσει αυτοπεποίθηση στο σχέδιο και αποκτά την κατανόηση ότι οι γραφικές παραστάσεις συμβολίζουν και μεταφέρουν νόημα μπορεί να απολαύσει το πλήθος των χρήσεων αυτού του σκέλους. Το σχέδιο μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως μέσο έκφρασης και καταγραφής ιδεών, εμπειριών, φαντασιώσεων, παρατηρήσεων και συναισθημάτων. Μπορεί επίσης να είναι δυνατή η ερμηνεία και η χρήση αυτής της έκφρασης.

Ο πηλός προσφέρει στον μαθητή ένα εύρος δυνατοτήτων. Η εύπλαστη ποιότητά του τον καθιστά ιδανικό για τον χειρισμό της μορφής και την εξερεύνηση της υφής. Στον πηλό ο μαθητής μπορεί να βρει ένα εφελτήριο για δημιουργική έκφραση που μπορεί να τον/την απελευθερώσει από τις καθαρά εννοιολογικές πτυχές του προγράμματος σπουδών. Αυτό ενθαρρύνει τη μεγαλύτερη αντιληπτική μάθηση. Ο πηλός παρέχει σαφείς ευκαιρίες στο μαθητή να μάθει για τα χαρακτηριστικά των εικαστικών τεχνών που αφορούν

τη λειτουργική πτυχή της τέχνης, τις εκφραστικές δυνατότητες της τέχνης και τη σημασία των διαδικασιών σχεδιασμού και κατασκευής της τέχνης.

Οι στόχοι του προγράμματος σπουδών για τις εικαστικές τέχνες είναι οι εξής:

- να βοηθήσει τον μαθητή να αναπτύξει ευαισθησία για το περιβάλλον
- να παρέχει στο μαθητή αισθητικές εμπειρίες που, με τη σειρά τους, αναπτύσσουν την κατανόηση οικουμενικών και πολιτισμικών εννοιών
- να προσφέρει στο μαθητή έναν εναλλακτικό τρόπο έκφρασης, με τη δική του οπτική, απτική και συμβολική γλώσσα
- να ενισχύσει την κατανόηση του μαθητή για τις διαδικασίες της τέχνης και την ανταπόκριση ή την "ανάγνωση" της τέχνης
- να παρέχει στο μαθητή επαρκείς δεξιότητες οπτικού γραμματισμού, ώστε η εξερεύνηση των υλικών και των τεχνικών να οδηγεί στην έκφραση και την εφευρετικότητα
- να επιτρέψει στο μαθητή να βιώσει τον ενθουσιασμό και την ικανοποίηση της δημιουργικής προσπάθειας
- να ενισχύσει την ευαισθησία και την εκτίμηση των εκφραστικών, αισθητικών και λειτουργικών πτυχών των εικαστικών τεχνών μέσω της εξερεύνησης του έργου καλλιτεχνών και χειροτεχνών
- να προωθήσει την κατανόηση από τον μαθητή της έννοιας ότι όλοι είμαστε καλλιτέχνες.

Σε περίπτωση επικοινωνιακών και γλωσσικών δυσκολιών να εργαστούν πάνω στην έννοια ότι μια εικόνα/ζωγραφική/γλυπτική "μας μιλάει", όπως σε μια διαφήμιση κ.λπ. Οι οδηγίες πρέπει να είναι σαφείς και ο δάσκαλος πρέπει να βεβαιώνεται ότι ο μαθητής έχει κατανοήσει. Οι δραστηριότητες μπορούν να αναλύονται σε στάδια βήμα προς βήμα που περιγράφονται και επιδεικνύονται από τον εκπαιδευτικό. Προβλέψτε τις δυσκολίες και παρεμβαίνετε με θετικές

παρεμβάσεις, όπως "Αυτό έρχεται, χρειάζεσαι λίγη βοήθεια;". Δημιουργήστε ένα ζεστό περιβάλλον στην τάξη που προάγει τον αλληλοσεβασμό και που ενθαρρύνει τον μαθητή να πάρει ρίσκα με το έργο του.

Σε περίπτωση βραχυπρόθεσμης μνήμης περιγράψτε και εκτελέστε πιο σύνθετες εργασίες βήμα προς βήμα. Αφήστε στο μαθητή αρκετό χρόνο για να ολοκληρώσει κάθε στάδιο και παρέχετε πολλές ευκαιρίες για ενίσχυση. Χρησιμοποιήστε εικόνες, αντικείμενα και κάρτες λέξεων όπου χρειάζεται. Χρησιμοποιήστε ιστορία, τραγούδια, ποίηση και εικόνες για να βοηθήσετε το μαθητή να ανακαλέσει και να οπτικοποιήσει σκηνές, ανθρώπους, μέρη και πλάσματα ως θέμα. Να θυμάστε ότι η φαντασία τροφοδοτείται από τις εμπειρίες.

Σε περίπτωση μικρής διάρκειας προσοχής χωρίστε τις εργασίες σε μια σειρά από στάδια. Επισκεφθείτε τον μαθητή κατά τη διάρκεια κάθε σταδίου και διερευνήστε τους μαθητές σχετικά με αυτό που κάνουν, ζητώντας τους να εξηγήσουν τι φτιάχνουν, πώς το φτιάχνουν κ.λπ. Ζητήστε από τον μαθητή να δει μαζί σας τις εργασίες των άλλων μαθητών και ζητήστε του να τις σχολιάσει. Δείξτε το έργο του/της στην τάξη και ζητήστε του/της να μιλήσει γι' αυτό. Όταν ο/η μαθητής/τρια βρίσκεται στο σημείο να τα παρατήρει ενθαρρύνετε τον/την να μιλήσει για το έργο του/της, να το συμπληρώσει ή να τον/την βοηθήσει να το μοντάρει/ πλαισιώσει/εκθέσει. Προσαρμόστε την εργασία στο επίπεδο προσοχής του/της μαθητή/τριας, δουλεύοντας σε μικρότερη κλίμακα ή εμπλεκοντάς τον/την σε μια ομάδα.

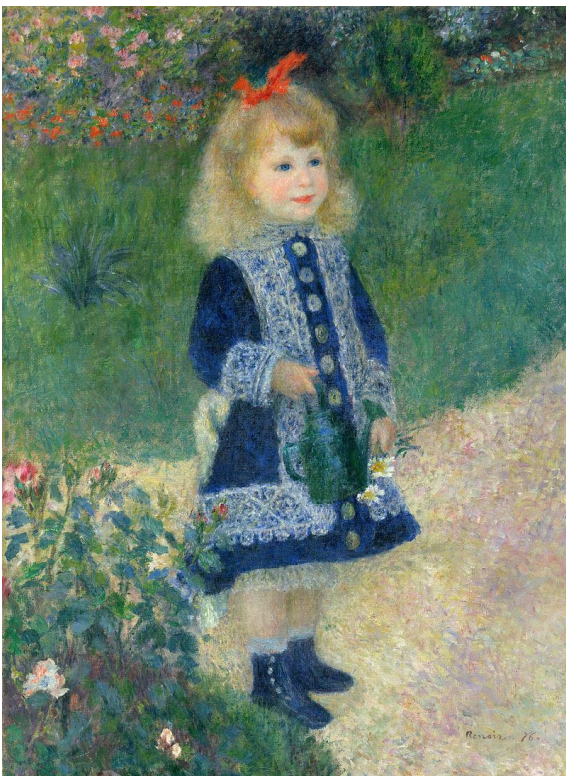
Στην περίπτωση της χωρικής επίγνωσης ενισχύστε την αυτογνωσία/αυτοαντίληψη μέσω της άμεσης εξερεύνησης του εαυτού, μέσω του χορού και της κίνησης και εξετάζοντας το "Ποιος είμαι;" και "Τι μπορώ να κάνω;", χρησιμοποιώντας φωτογραφίες, ιστορίες ζωής, γραμμή ζωής, έργα για το "εγώ", κ.λπ. Δώστε στο μαθητή πολλές ευκαιρίες για πολυαισθητηριακή διέγερση και μάθηση.

Όταν διδάσκετε για τα δισδιάστατα και τρισδιάστατα σχήματα, δώστε στο μαθητή απτά παραδείγματα. Εξετάστε φωτογραφίες μαζί με τον μαθητή και

κάντε ερωτήσεις όπως: "Πώς ξέρεις ότι το αγόρι είναι μακριά;" και "Ποιος είναι πιο κοντά, το αγόρι ή το κορίτσι...;". Πώς το ξέρεις; Διδάξτε το λεξιλόγιο του χώρου, όπως φαρδύς, πίσω, μπροστά, δίπλα, κάτω, ανάμεσα κ.λπ. και χρησιμοποιήστε εικόνες και αντικείμενα για να υποστηρίξετε αυτή τη μάθηση.

Παράδειγμα δραστηριότητας:

Χρώμα και απόχρωση

Κοιτάξτε και αντιδράστε στο έργο ενός άλλου καλλιτέχνη.

Ζωγραφίστε με το ύφος ενός άλλου καλλιτέχνη. Κοιτάξτε πίνακες με ανθρώπους του Renoir, για παράδειγμα "Η κούνια", "Κορίτσι με ποτιστήρι", "Le Moulin de La Galette". Κοιτάξτε τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποίησε το χρώμα για να δημιουργήσει τη ροή του υφάσματος, τις πτυχώσεις, τα κρόσσια, τα μοτίβα, τις σκιές στα ρούχα. Πώς φαίνονται τα ρούχα στο βάθος;

Δοκιμάστε να ζωγραφίσετε μια εικόνα ενός προσώπου ή πλήθους από την ίδια

Ρενουάρ. (1876). Το κορίτσι με το ποτιστήρι, Πίνακας ζωγραφικής με λάδι σε καμβά, 73 x 100 cm, Ιμπρεσιονισμός, Εθνική πινακοθήκη τέχνης, Washington, DC, US

ιστορική περίοδο με τον καλλιτέχνη και ζωγραφίστε με το ύφος του καλλιτέχνη χρησιμοποιώντας χρώματα ή παστέλ. Περισσότερα παραδείγματα πινάκων και άλλων καλλιτεχνών μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση <https://www.europeana.eu>

Πρακτικά παραδείγματα και έμπνευση

Ο μαθητής με ήπιες γενικές μαθησιακές δυσκολίες χρειάζεται να του παρουσιάζονται ρητά τα βασικά στοιχεία της επικοινωνίας και της μάθησης και πρέπει να του παρέχονται οι μέγιστες δυνατές ευκαιρίες μάθησης. Πρακτικά, ο δάσκαλος πρέπει να φροντίσει να δημιουργήσει πλαίσια για την καλλιτεχνική μάθηση που είναι συναφή με τη συνολική μάθηση του μαθητή και που επιτρέπουν επίσης στις εικαστικές τέχνες να κατοικήσουν στον τομέα που ενσαρκώνει η φράση "η τέχνη για την τέχνη". Με τον ίδιο τρόπο που οι λέξεις βρίσκονται παντού γύρω μας, το ίδιο συμβαίνει και με τις οπτικές εικόνες.

Η γραφική ποιότητα της τέχνης μπορεί να εξερευνηθεί κατά τη δημιουργία βιβλίων, αφισών, περιοδικών και ευχετήριων καρτών, καθώς και κατά την ανταπόκριση στις διαφημίσεις και σε μια ποικιλία μέσων.

Κάνοντας τέχνη και κοιτάζοντας/αντιδρώντας στην τέχνη, κατανοούνται τα επικοινωνιακά και εκφραστικά χαρακτηριστικά της- η τέχνη είναι μια δική της οπτική γλώσσα. Είναι επιτακτική ανάγκη ο μαθητής να αναπτύξει δεξιότητες οπτικού γραμματισμού και να αφομοιώσει τη συμβολική φύση της οπτικής τέχνης, ώστε να μπορεί να ερμηνεύει τον κόσμο γύρω του και να είναι σε θέση να επικοινωνεί, ακόμη και όταν ο προφορικός ή ο γραπτός λόγος δεν παρέχουν αποτελεσματικές επιλογές επικοινωνίας. Για παράδειγμα, εκπαιδύοντας τον μαθητή να αξιολογεί τις γραμματοσειρές και τα στυλ των γραμμάτων, ο μαθητής μπορεί να ξεχωρίσει ένα κόμικ από ένα βιβλίο πεζογραφίας. Κατανοώντας το νόημα που αποδίδεται σε πίνακες ζωγραφικής από την ευρωπαϊκή κληρονομιά μπορεί να κατανοήσει βασικά νοήματα, να διακρίνει τη διαφορά μεταξύ καλλιτεχνών και τεχνικών και να ενθουσιαστεί με τον πίνακα ή ένα βιβλίο για έναν διάσημο καλλιτέχνη.

Μια δραστηριότητα που μπορεί να εισαχθεί είναι αυτή της ζωγραφικής και του χρωματισμού των εποχών. Να ευαισθητοποιηθεί σε όλο και πιο λεπτές χρωματικές διαφορές και τονικές παραλλαγές σε φυσικά και κατασκευασμένα αντικείμενα. Δείτε πίνακες ζωγραφικής των εποχών από διαφορετικούς καλλιτέχνες. Κοιτάξτε τα χρώματα που χρησιμοποιήθηκαν, το χρώμα που

χρησιμοποιήθηκε κ.λπ. Επιλέξτε μια εποχή, επιλέξτε χρώματα και δημιουργήστε έναν πίνακα ζωγραφικής.

Stredoeurópsky kopista z 2. polovice 18. storočia (Άνοιξη και χειμώνας)

Πρόσθετες πηγές

- Κατευθυντήριες γραμμές για τις εικαστικές τέχνες για εκπαιδευτικούς μαθητών με MILD γενικές μαθησιακές δυσκολίες
- Engaging Exceptional Students Through Art Activities (Ενεργοποίηση εξαιρετικών μαθητών μέσω δραστηριοτήτων τέχνης) Eric Lowe
- [Ευρωπαϊκός Οργανισμός](#)

